

Skauting

KVĚTEN 1992
ROČNÍK 30
CENA 6,— Kčs

9

Foto Ladislav Štenský

V. sněm Českého Junáka

se konal 25.–26. dubna 1992 v pražské Lucerně a zúčastnilo se ho 1435 delegátů z Čech, Moravy a Slezska.

Následující fotografie budou součástí sněmového alba, které si už dnes můžete objednat

v Junácké edici na Senovážném náměstí 24, 116 47 Praha 1.

1. Pod heslem v první řadě stojí ministr Petr Vopěnka, starosta ČJ Jarmil Burghauser, předsedkyně ČNR Dagmar Burešová, náčelník DK Vlasta Macková a náčelník ChK Václav Břicháček.

2. Projev mistra školství, mládeže a tělovýchovy Petra Vopěnky.
3.–4. Atmosféra sněmu byla občas velmi vzrušená.

Foto Jan Závěřel

Severočeská dívčí lesní škola na Selešce má ještě volná místa!

Přihlásit se mohou i sestry z jiných krajů.

Termín:

14.–23. 8. 1992

Přihlášky:

Májka Chroustová
Vrchlického 66
460 14 Liberec

Pozor!

Pořadatelky počítají s přítomností dětí účastnic LŠ, program pro ně a jejich hlídání zajistí dvě dospělé ženy.

Oprava

1. V čísle 8 vyšlo oznámení o kursu pro rovery od Václava Břicháčka a Miloše Zapletala. Upřesňujeme, že je to kurs pro vůdce a vůdkyně roverů ve věku od 18 do 35 let.
2. Číslo 8 Skautingu bylo poprvé tištěno v nové tiskárně a jeho sazba se poprvé připravovala na počítači v SICu. Omluvte proto, prosím, těch několik chyb, které se v textu objevily, především však nás mrzí výpadek popisku k fotografii na poslední straně. Autorkou fotografie je Anna Cuhrová a pod obrázkem mělo být napsáno: Nezapomeňte oslavit svátek sv. Jiří, patrona skautů.

Usnesení V. valného sněmu Českého Junáka – svazu skautů a skautek

V. valný sněm se shromáždil na podkladě platných stanov ve dnech 25. a 26. dubna 1992 v Praze. Uvítal domácí a zahraniční hosty a poděkoval za poselství, které sněmu adresoval protektor Českého Junáka prezident Václav Havel.

V. valný sněm Českého Junáka - svazu skautů a skautek:

1) souhlasí a bere na vědomí

- a) zprávy předložené ve sněmovních materiálech, zaslaných a předaných delegátům sněmu,
- b) výsledky voleb oznámené volební komisí (uverejněny v příloze usnesení),
- c) zprávy pracovních skupin sněmu: pro organizační strukturu a stanovy, pro otázky výchovné, pro slib a zákon a stanovisko historické komise (zprávy budou jako nedílná součást usnesení uvedeny v příloze zvláštního vydání Junák hlásí, které bude zasláno na úroveň středisek).

2) Rozhodl

- a) aby v uznání celoživotních zásluh o rozvoj skautingu v České republice byli sestra Vlasta Macková a bratr Václav Břicháček jmenováni čestnou náčelní a čestným náčelníkem organizace Junák - svazu skautů a skautek,
- b) pověřit nové ústřední orgány uspořádat v roce 1995 v Praze konferenci Evropského regionu skautských organizací - pokud tímto uspořádáním budeme pověřeni rozhodnutím konference Evropského regionu konané v květnu 1992 v Helsinborgu,
- c) zmocnit delegaci Junáka v ČSS, aby formálně správným způsobem potvrdila členství členů kmene OS v mezinárodní organizaci IFOFSAG v souladu s budoucími stanovami ČSS,
- d) přijmout návrh 1. sněmu kmene OS na změnu názvu organizace na "Junák - svaz skautů a skautek",
- e) hlasováním delegátů přítomných na V. sněmu za kmen OS zrušit usnesení 1. sněmu OS o návrhu nařízení "pamětního řádu skautské věrnosti" skautek a skautů, kteří byli persequováni v období let 1948 - 89.

3) Schvaluje

- a) řád kmene OS,
- b) členství členů kmene OS v mezinárodní organizaci IFOFSAG,
- c) obnovení Sdružení přátel Junáka jako právního subjektu a ukládá ústředním orgánům vypracování příslušného statutu,
- d) rozhodnutí IV. sněmu, že každý řádně registrovaný člen Junáka - svazu skautů a skautek nemůže být současně členem jiné skautské organizace v ČR.

4) Ukládá

- a) ústředním orgánům, aby podle došlých připomínek spolupracovali se Slovenským skautingem na vytvoření návrhu nových stanov ČSS, příštím ústředním orgánům Junáka, aby v souladu s usnesením 1. sněmu kmene OS důkladně a zodpovědně zvážily věcné důvody a hlediska při dalších úvahách o struktuře organizace a vše, co přispěje k její lepší funkci a k efektivnosti výchovy, připravily k realizaci do dalšího sněmu,
- c) historické komisi projednat na jejím nejbližším zasedání všechny návrhy a připomínky jí předané, sdělit autorům připomínek své stanovisko a nově zvolené ÚR předložit v tomto smyslu své stanovisko a případné návrhy,
- d) historické komisi uspořádat ve vhodné době zvláštní seminář, který se bude zabývat tematikou let 1968 - 70. Po jeho ukončení navrhne HK závěrečnou formulaci hodnocení let 1968 - 70,

- e) všem svým složkám, zejména ústředním orgánům, věnovat větší pozornost seznamování veřejnosti s cíli a činností Junáka a získávat její souhlas a podporu,
- f) ústředním orgánům zabývat se neutěšenou situací časopisu JUNÁK, kvalifikovaně ji posoudit a řešit,
- g) ústřední radě zabývat se těmi připomínkami a návrhy, které byly sněmu předány a nemohly být projednány. Výsledek publikovat ve skautském tisku,
- h) předsedovi smírčí rady Junáka znovuposouzení případu br. Břetislava Škaroupky.

- 5) Pověřuje ústřední orgány, aby zvolily delegáty do budoucího společného orgánu ČSS a zmocňují tyto delegáty, aby projednali se Slovenským skautingem konečné znění nových stanov ČSS.

- 6) Bere na vědomí vznik druhé skautské organizace "Svaz skautů a skautek Čech, Moravy a Slezska", ukládá nově zvoleným ústředním orgánům reagovat oficiálním dopisem na pozdrav, který nám tato organizace poslala, a doporučuje, aby ústřední orgány Junáka, jakmile se blíže seznámí se zásadami a programem této organizace, uvážily způsoby a formy vzájemných kontaktů

- 7) Vyzývá všechny členy Junáka, ale i všechny dosažitelné účastníky a pamětníky z let 1968 - 70, aby historické komisi předložili všechny podstatné dokumenty, vzpomínky a stanoviska, které by historická komise posoudila a předložila ke schválení.

8) Souhlasí

- a) aby konečnou redakci sněmovního usnesení (pouze stylistické úpravy bez změn smyslu) provedla komise sestavená po dvou zástupcích z náčelnictví ústřední rady, s odesláním dopisů předsedovi vlády ČR, České národní radě a Sdružení měst a obcí se žádostí o podporu a pomoc. Taktéž souhlasí s odesláním dopisu sdělovacím prostředkům s prosbou o změnu skladby jejich programů, určených pro děti a mládež - v obou případech podle návrhu, který předložil br. Břicháček,
- c) s odesláním pozdravných dopisů delegátů V. sněmu panu prezidentovi Václavu Havlovi, světovým skautským ústředím, sestře Dagmar Burešové, ministru školství br. Petru Vopěnkovi, místopředsedovi vlády ČR Janu Stráskému, předsedovi vlády ČR Petru Pithartovi, kardinálu Františku Tomáškoví, primátorovi Prahy Milanu Kondrovi a také organizacím, které sněm pozdravily, nebo mu zaslaly poselství.

9) Doporučuje

- a) celému hnutí programově se zabývat získáváním mladých kvalitních činovníků do všech orgánů,
- b) aby na opakované studijní skautské pobyty byli vysíláni sestry a bratři, kteří své zkušenosti, získané při předchozím pobytu v zahraničí předali; pět hnutí a to na úrovni složky, která je vyslala,
- c) ústředním orgánům vypracovat program, směřující i tomu, aby skautští činovníci a činovnice byli vzorem svým životním stylem, zejména pokud jde o kouření a požívání alkoholických nápojů.

Výsledky voleb V. sněmu Českého Junáka - svazu skautů a skautek

v Praze v Lucerně ve dnech 25. - 26. 4. 1992

Ústřední rada

Celkem bylo odevzdáno 1 411 hlasovacích lístků z toho 1 204 platných, 207 neplatných.

Čestná starostka

Burešová Dagmar

Starosta

Navrátil Jiří

Místostarosta

Bouzková Hana

Pisko Jan

Zajíc Jiří

Členové

Beinhauer Boris

Brázdilová Nataša

Čejka Jiří

Dluhošová Olga

Houšková Dagmar

Janeček Zbyněk

Lebedová Karla

Patočka Denis

Šimerová Eva

Vaněk Karel

Náčelnictvo dívčího kmene

Celkem odevzdáno 524 hlasovacích lístků z toho 439 platných, 85 neplatných.

Čestná náčelní

Macková Vlasta

Náčelní

Pešková Jaroslava

Místonáčelní

Mašatová Dana

Štrofová Ludmila

Tománková Alena

Členky

Chobotová Hana

Kubáčová Josefa

Kúsová Marie

Kvapilová Hana

Macková Iva

Mužíková Milena

Ševčíková Věra

Šebestová Vlasta

Vystrčilová Darina

Předseda Smírčí komise

Celkem odevzdáno 1 409 hlasovacích lístků z toho 1 360 platných, 49 neplatných.

Šandera Zdeněk

Ústřední revizní komise

Celkem odevzdáno 1 409 hlasovacích lístků z toho 1 187 platných, 222 neplatných.

Předseda

Mareš Mirko

Členové

Hubatý Jindřich

Jelínek František

Kotráněk Jiří

Navara Miloš

Procházka Vratislav

Přeslička Miloš

Richter Stanislav

Večeřek Jaromír

Vlk Jiří

Náčelnictvo chlapeckého kmene

Celkem odevzdáno 741 volebních lístků z toho 651 platných, 90 neplatných.

Čestný náčelník

Břicháček Václav

Náčelník

Hájek Zdeněk

Místonáčelník

Brož Radomír

Dolejš Karel

Ženatý Pavel

Členové

Hájek František

Janík Vladislav

Krajt Svatopluk

Plíšek Petr

Pučalík Alois

Řehák Tomáš

Šmajcl František

Švehla Karel

Vanke Ondřej

Náčelnictvo kmene dospělých

Celkem odevzdáno 233 hlasovacích lístků z toho 173 platných, 60 neplatných.

Náčelník

Kopřiva Vladimír

Místonáčelník

Pražáková Jana

Slaviček Ivo

Votoupal Josef

Členové

Brych Miroslav

Kleveta Alois

Pfeifferová Jana

Richter Josef

Řehák Vratislav

Skácelová Jana

Tománek Rostislav

Veselý Otakar

Veselý Václav

Poznámka

Při kontrole zprávy volební komise V. sněmu dne 28. 4. 1992 bylo zjištěno, že došlo k chybnému postupu při vyhlášení volebních výsledků. Formální stránka provedení 2. kola voleb na funkce starosty, náčelníka chlapeckého kmene a náčelníka kmene OS, kteří v 1. kole nedosáhli předepsané nadpoloviční většiny bude na 1. zasedání ústřední rady a náčelnictev posouzena z právního hlediska, protože při způsobu volby v tomto 2. kole, který sněm přijal, bylo hlasováno pouze aklamací a nedošlo ke sčítání hlasů. Vůle naprosté většiny delegátů sněmu však byla zjevná.

Současné bude navrženo řešení v důsledku skutečnosti, že nebyl zvolen 4. místostarosta. Na tuto funkci dostali nejvíce hlasů br. Pachmann (469) a šes. Lebedová (425), ani jeden tedy nedosáhl nadpoloviční většiny. Mezi nimi mělo být rozhodnuto v 2. kole, ke kterému pro funkci místostarosty nedošlo.

Listy Telegraf a Metropolitan mě dne 30. 4. t. r. nepravdivě uvedly v seznamu novinářů, kteří spolupracovali s StB. Než se celá záležitost beze zbytku objasní, v zájmu Junáka jsem se rozhodl nevykonávat zatím funkci jeho starosty. Na prvním zasedání ústřední rady požádám, aby pověřila jednoho ze zvolených místostarostů mým zastupováním.

Dr. Jiří Navrátil

Nová sestra náčelní DK Jaroslava Pešková s bývalou, nyní čestnou sestrou náčelní Vlastou Mackovou.

Třetí z leva vpředu sedí nový náčelník ChK Zdeněk Hájek a třetí zprava bývalý, nyní čestný náčelník Václav Břicháček.

Foto Jan Závřel

ODDÍLOVÁ PRAXE

Stany z "Vočka"

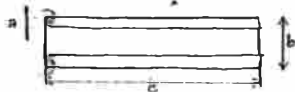
Již dlouhou řadu let jezdíme s naším oddílem na první měsíc prázdnin na tábor, který však jen dva roky můžeme veřejně nazývat skautským. Dlouholetá zkušenost našeho vůdce nám umožnila vyřešit problém, který nastal při nedostatku a vysokých cenách táborového stavebního materiálu, konkrétně krajinek či prken na stanové podsady.

Rozhodli jsme se nakoupit kvalitní sedlářské plátno (tenkrát ještě za 14,- Kčs/m metrové šíře) a z něj zhotovit stanovou podsadu. Na táboře jsme pak sestavili ze soušek kostru, na tu přichytili pomocí přišitých oček podsadu, přehodili stan a pomocí provazů jej vypnuli ke spodnímu břevnu konstrukce. Tento nápad se velmi osvědčil a v mnoha směrech i předčil klasické podsady dřevěné. Proč?

Hlavně odpadá převážení objemných dřevěných podsad, neboť tyto dvě se dají pohodlně sbalit do velikosti dobře sbaleného spacáku. Tím se celý tábor stává mobilnějším a umožňuje bez velkých finančních výdajů měnit místo táboření, dále se stan stává vyšší, vnitřek světlejší, podsada nepropřší (což se o dřevěné podsadě vždy říci nedá) a i trvanlivost je kupodivu větší než u podsad dřevěných (uvažujeme-li každoroční zabíjení a vytahování hřebíků) a cena je podstatně menší. Vždyť materiál na jednu tuto podsadu jsme pořídili za 112 Kčs. Podsady je možno vyzdobit střediskovými, oddílovými či družinovými symboly, což dokresluje atmosféru junáckého tábora.

Stojíte-li před podobným problémem jako tenkrát my, zkuste to.

Založit obě delší strany a přišít

a) záložka 10 cm z každé strany, b) výška podsady 80 cm, c) délka podsady 800 cm.

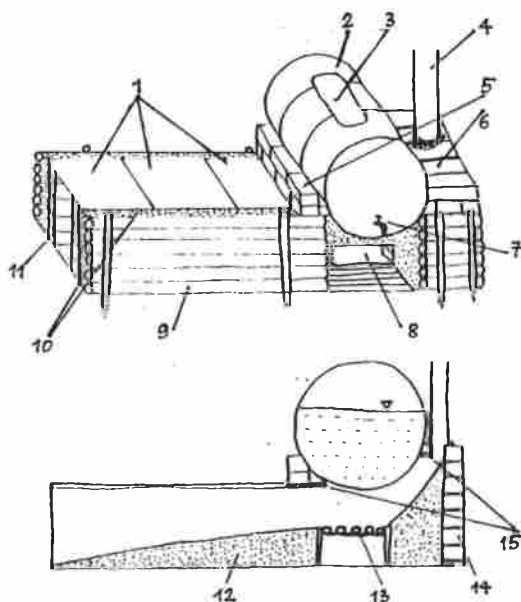
Založit kratší strany o 25 cm a přišít, aby vznikl tunel pro kolík. Na obě delší strany našít očka k uchycení na konstrukci.

d) očka na uchycení, e) přšíť, f) cca 30 cm, h) 750 cm.

Kamna z "Vočka"

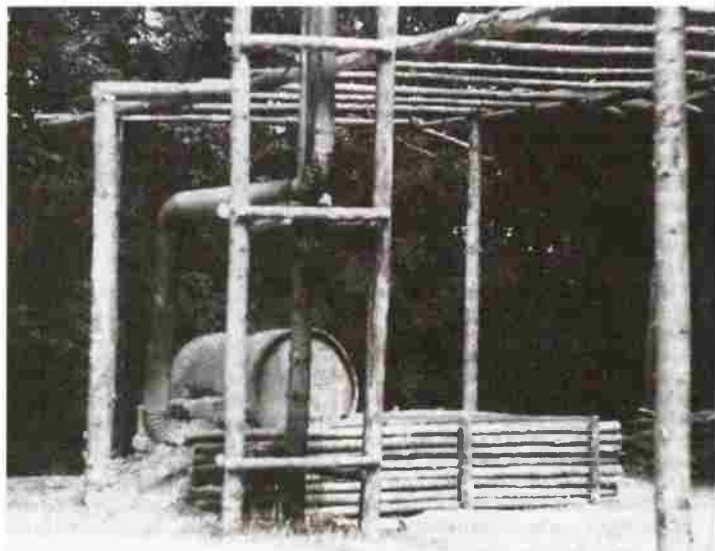
Již dlouholetá praxe ve stavbě táborových kamen nám umožnila od zcela primitivních staveb dojít až ke kamnům, které se osvědčily jako výborné a stávají se nejnovějším a nejdokonalejším typem našeho střediska. Tato kamna umožňují bezproblémové vaření i pro 80 hladovců, a dále dostatečné množství teplé vody (téměř nevyčerpitelné), která vydrží tepla i od oběda až do snídáně, možnost vybírání popela za plného chodu kamen, menší práci při úpravě topiva, zabezpečení komína před větrem a rukama zvědavců, komínová konstrukce umožňuje i sušení prádla a při troše šikovnosti i celkový estetický dojem. Nevěříte? Zkuste to! A jak? V tom vám pomůže následující obrázek.

Pavel Točík - Racek

- 1) pláty
- 2) sud na vodu
- 3) otvor pro plnění vody
- 4) komín
- 5, 6) místa vhodná (cihly) pro sušení obuvy
- 7) vypouštěcí kohout
- 8) otvor pro vybírání popela
- 9) kulatiny držící jíl a zajišťující příchod ke kamnům z boku i bez ušpinění
- 10) jíl nebo hlína pro zpevnění stavby kamen. Horní plocha umožňuje udržení teplého jídla či sušení na vyhřátém valu
- 11) cihly spojené jílem
- 12) jíl nebo hlína
- 13) rošt
- 14) cihlová či kamenná zeď
- 15) železný pások na podložení cihel

Komín je uchycen mezi třemi navzájem spojenými komínovými stožáry vysokými 5 metrů, což zaručuje bezpečné držení vysokého komína, který spolehlivě uhasí vylétující popel a tím ochrání celou kuchyň proti propálení.

Skautka - moderná žena budúcnosti

Dostala som nefahkú úlohu: hovoriť o skautke ako modernej žene budúcnosti. Hovoriť na túto tému pri 70. výročí založenie dievčenského skautingu na Slovensku by mohlo byť azda to najľahšie. Lenže hovoriť o tom, kto je to dnes skautka na Slovensku, je už oveľa zložitejšie. Nuž, začnime po poriadku od skautky minulosti až po jej svetlú budúcnosť.

1. Aké sme skautky dnes?

Dnes máme podľa dĺžky prítomnosti do skautského hnutia tri skupiny skautiek:

1. Skautky, ktoré začali skautovať ako malé dievčatká - šotci, svetušky, včielky, alebo ako 10 - 12ročné skautky, a žili bohatým skautským životom v čase prvej československej republiky do r. 1938-40. Potom sa nastoila v našom štáte totalita fašizmu a zrušila skauting ako organizované hnutie. Tieto predtým malé skautky stáli potom ako dospelé pri obnove nášho skautského hnutia po skončení druhej svetovej vojny, skončení totalitnej fašistickej okupácie našej krajiny aj nášho ľudského myslenia. Ich prácou ožilo a obnovilo sa dievčenské skautské hnutie v úzkej spolupráci s chlapčenským skautingom u nás.

Po r. 1948 prišla nová totalita, tzv. socializmus, a skauting bol znova zakázaný. Žil však ďalej v skautských srdciach. Oddanosť myšlienke pravdy, vernosť duchovným hodnotám, úcta k slobode človeka a činná láska k blížnym zostávajú naplnením skautského života.

Skautky, ktoré prešli aj touto totalitou s čistým štítom či s svedomím, považovali desaťročné skautské zákona za "desať kľúčových zím a ich srdce bolo úrodnou pôdou". Takto završuje A. B. Svojsík výklad skautského desatera a dodáva: "Špatný skaut, ktorý pozná zákon a neplní ho!" (str. 434). Skautkami a skautmi sme nielen na výslň, ale aj v nepohode, v totalite, v neslobode.

Preto mnohé sestry, pravda aj bratia, prežili ako skautky a skauti až do r. 1968 a znova rozdielali spod popola iskru na skautské ohne, zapálili nové skautské srdcia včielok, skautiek, nových vodkyň a radkyň, ktoré zažili do r. 1970 schôdzky, výlety, tábory, lesné školy, prešli nováčikovskou, ba aj vodcovskou skúškou a stali sa a potešením a oporou tých, ktoré im slúžili k poznaniu skautského ducha.

Teraz sme po skončení ďalšej totality socializmu v našej vlasti zasa tu. Znova, hoci s ťediými hlavami, avšak s horúcimi skautskými srdcami a s čistým štítom a svedomím rozduchávame skautské ohne a ideály. A práve túto generáciu čaká úloha ukázať cestu k modernizácii skautského hnutia, ktorá vychádza tak z reality našej prítomnosti a skúseností s deformáciami mladšej aj staršej generácie, ako aj z reality súčasnej podoby skautiek - moderných žien budúcnosti, ktoré žijú a rastú v demokratických spoločenských Európy a sveta. Náš dievčenský skauting má a chce vstúpiť ako rovný s rovným do svetového dievčenského skautského hnutia, ktoré naše československé predchodkyne kedysi zakladali.

2. Druhá skupinu skautiek medzi nami tvoria tie sestry, ktoré sa stali včielkami, skautkami aj lesoskoláčkami v rokoch 1968-70 a srdcom aj životom nimi zostali doteraz a znova sa prihlásili do služby hnutiu.

3. Tretiu skupinu tvoria tie včielky, skautky, rangers a budúce vodkyne, ktoré sa stali našimi skautskými sestrami po 17. novembri 1989, keď sa skončila socialistická totalita a náš štát vykročil na cestu demokratizácie a humanizácie života v našej vlasti. Možno teda konštatovať, že sú medzi nami skautky, ktoré už dokázali pravdivosť tvrdenia: Raz skautkou - navždy skautkou, a aj tie, ktoré to chcú dokazovať v budúcnosti.

2. Modernosť a modernizácia

Kým sa začneme zaoberať modernou skautkou budúcnosti, pripomenieme si, čo je moderné a čo nedomodé.

Modernosť nie je to, čo sa práve nosí. To je móda a móda je premenlivá, nestála, neraz pochabá prílivová vlna. Moderné je to, čo je nové a lepšie v porovnaní s tým, čo bolo a práve je prekonávané, či už aj prekonané. Modernosť nezasahuje iba povrch ako móda, ale aj kvalitatívne mení podstatu vecí, javov aj myslenia.

Jestvuje teda modernizácia vecí - od obyčajnej ihly po šijací stroj, modernizácia výroby od ručnej po strojovú, od poloaufomatizácie po automatizáciu riadenú počítačom. Jestvuje modernizácia poznania objavovaním a využívaním javu harmónie jednotlivých zákonitostí, ktoré sú základom bytia - prírody, nás ľudí, Zeme a kozmu.

Jestvuje však aj modernizácia myslenia. Tá odstraňuje staré a nastojuje nové náhľady na človeka v spoločnosti, na medziludské vzťahy, na orálne normy a hodnoty. Teda u človeka vzťahy od otroctva k slobode alebo od totalitnej demokracie a humanite. V medziludských vzťahoch od nadvlády a útisku vedie k partnerským vzťahom a v morálke od praxe oko za oko, zub za zub po staronové: milovať svojho blížneho ako samého seba. Z toho sa odvíjajú kladné ľudské postoje a úcta ku každému človekovi.

To je teda modernizácia človeka - od starých názorov k novým lepším a ľudskejším, od starého spôsobu života a medziludskej komunikácie k novému.

3. Demokracia versus totalita

Po revolúcii r. 1989 sa začalo u nás demokratizovať spoločenské zriadenie. Na rôznych úrovniach sa začal boj nového so starým, demokratického s totalitným, slobodného s dogmatickým. Bolo to tak aj v našom skautskom hnutí, ktoré je súčasťou premeny našej spoločnosti.

Spoločnosť a v nej aj skauting sa skladá z ľudí. Tí sa pomalšie menia ako štátne zriadenie, ktoré možno zo dňa na deň, či do týždňa zmeniť a vyhlásiť za nové a moderné. Premeny zaužívaného ľudského myslenia a konania sa neuskutočnia vyhlásením a hneď. Častejšie sa menia pomaly, bolestivo. Človek sa prakticky nerád vzdáva návykov sebeckva, martýrstvu ani pohodlia

života v závetrí a morálky: "čo mňa nepáli - nehasím".

My skautky sme však v takej situácii, kedy sa treba aj bolestivo vzdávať vychodených alebo zastaralých životných chodníkov a modernizovať sa. Ak chceme obstáť v svetle skautského zákona a sľubu, musíme navonok aj vo vnútri na seba jednotlivito aj spoločne veľa zmeniť.

V dnešnej postsocialistickej spoločnosti žijú u nás dospelí aj deti odchovaní v totalite poloprávd, lží a pretvárek - submisívne, totalitné, po moci ťužiacie a iba kde-tu slobodné osobnosti. Ani skautky a skauti nežili doteraz v ochrannom vákuu neprepúšťajúcom infekciu totalitného myslenia a spôsobu správania. Táto infekcia poznamenávala charaktéry, morálku jedincov, ich hodnotovú hierarchiu, normy medziludskej interakcie, hodnotenie samého seba aj medziludské vzťahy, napr. v rodine a k rodine - sme na poprednom mieste svetového rebríčka rozvodovosti mladých manželstiev, prudko rastie u nás počet psychosociálne a emocionálne narušených detí. Totalita poznamenala aj školu, výchovu a vzdelávanie. Na stredné a vysoké školy sa prevažne dostávali študenti pre politickú angažovanosť a z protekcie, vo výchove sa ceniла submisívna poslušnosť namiesto iniciatívy a kladných aktivít vynachádzavosti, preceňoval sa kolektív na úkor rozvoja individuality jednotlivca. Choré boli aj naše spoločenské vzťahy, dôvery a úcty, vzťahy k susedom, spolupracovníkom, k nadriadeným, ktorých sme si málokedy vážili a mohli naozaj vážiť. Nedôverou a zlobou choré boli - a neraz ešte sú - naše vzťahy k blížnym, k ľuďom vôbec.

Totalita učila malých aj dospelých pretváre, mlčaniu ku krivdám páchaným na druhých, aby sme sa sami nedostali do nešťastia. Totalitný systém určoval, čo je dobré a čo zlé, čo je pravda a čo lož, kto je priateľ a kto nepriateľ - nie zdravý rozum a etické čítanie človeka. Tak totalita učila ľudí pretváre, formálnosti - prikyvovať aj nezmyslom mocných, demonštrovať a manifestovať na mocenský príkaz aj proti osobnému presvedčeniu občana. Učila nás aj v bežných životných situáciách iné myslieť a iné vraviť nahlas: A aj tam, kde vôbec nešlo o život alebo slobodu, iba kde-tu sa našiel odvážny rozprávkový človeček s čistým srdcom, ktorý vystúpil z radu a zakríčal, že cisár nemá krásne nové šaty, ale že je nahý!

Totalita krivila charaktéry detí, mládeže aj dospelých, keď ich nútila nahlas a verejne sa kompromitovať pritakaním k tomu, s čím vo vnútri aj nesúhlasili. Pravda a jej obhajovanie, čestné správanie - to bolo prepychom druhoradých občanov nestráňníkov a tých, ktorí si v očiach väčšiny stúpali po šťastí a nádeji urobiť v totalitnej spoločnosti spoločenskú kanéru primeranú svojim schopnostiam.

Tak totalita potlačala ľudskosť, česťnosť a dôveru medzi ľuďmi, ľudskú slobodu prejavu a myslenia. Postavila trlbienie charakteru a kladných ľudských vlastností, skautských vlastností proti tomu: "mať sa

dobré, spokojné a relatívne pokojné žiť".

Skautka je pravdomilovná a čestná. A. B. Svojsík (1920, s. 423) píše: "Pravdivosť a čestnosť sú základné črty skautskej povahy. Školou pevnej povahy je skutočný život, mierou mravnosti svedomie. Výsledkom sú po tom zásady, pravidlá, podľa ktorých človek žije."

Akými zásadami, s akým svedomím, ako čestne a pravdivo sme v časoch totality žili? Ja, ty, my - včielky, skautky, oldskautky? Zostávali sme verné skautským ideám? Boli naše slová pravdou a česť prirodzenou potrebou sebaujedenia? Mali sme citlivé svedomie? A. B. Svojsík (1920, s. 425) vraví: "Vernosť a oddanosť je zakotvená v láske. Z pravdy a lásky vyrastá dobro. Z otrockého poddanstva vykvitá závisť a nenávisť."

Čo vyrastá a kvitne v nás a medzi nami v Slovenskom skautingu, sestra, brat?

Totalita v hojnosti rozsievala semená sebecka a negatívnych charakterových vlastností ako žiadúcich. Čo bolo zasiate, vy-

rastalo. Čo je zasiate, vyklíči, rastie, kvitne a nesie ovocie. Každé ovocie treba hodnotiť ako dobré, horšie, zlé. Aj medzi nami. Ak nehodnotíme chorobu charakteru a ovocie života v našich skautských radoch, zostávame v totalite. Nenastúpili sme cestu modernizácie, cestu k lepšiemu. Pravdivo diagnostikovať, hodnotiť nie je jednoduché. A vždy to bolí, keď sa človek má zbaviť totality v sebe, svojom myslení, vystupovaní. Keď má konfrontovať vlastnú túžbu po popularite a moci s činovníckym príkazom slúžiť a milovať svojho bližného ako seba samého.

Uvedomujeme si, že základnou požiadavkou pre vytváranie kladných ľudských vzťahov je úcta? Je dosť úcty medzi nami? Úcta k sestre, bratovi, k dieťaťu, úcta ku každému človekovi a k hodnotám života? Miera úcty medzi nami je ďalším ukazovateľom na ceste k modernizácii skautingu, na ceste z totality do demokracie. Došli sme až k tomu ukazovateľovi?

4. Aká je moderná skautka

Moderná skautka je žena, ktorá sa stala rovnoprávnou v demokratickej spoločnosti. Rovnoprávnosť neznamená iba, že žena má právo stať sa sústružníčkou, alebo zastávať aj fyzicky najťažšie - tzv. mužské práce. Toto je iba výmysel socializmu alebo degradácia ozajstnej rovnoprávnosti ženy a muža. Rovnoprávnosť znamená to, že žena a muž majú rovnaké práva na vlastný slobodný rozvoj a uplatnenie svojich osobitostí, síl a nadania, a to tak v rodine, ako aj v spoločnosti. Neide o apriórnu nadržanosť a podradenosť medzi mužom a ženou. Jestvujú iba ženské roly a mužské roly, ktoré sú dané rôznosťou pohlavia. V tých nie je rovnosť, skôr vedú k partnerstvu. Napr. muži nemôžu prevziať bazálnu rolu ženy - matky a rodiť deti. Preto ešte nie sú voči ženám nerovnoprávni. Rovnoprávnosť však jestvuje pri požiadavke na vývin a formovanie charakteru, kvality medziľudských vzťahov a interakcie z nich vyplývajúcich povinností správania.

Moderná žena - podobne ako moderný muž - sa poznajú podľa toho, že sa zbavujú nánosov stariny, totality a strnulosti v myslení a konaní. Moderná žena pozná, rozvíja a precizuje vlastné roly pre dobro svoje, svojej rodiny, spoločnosti - a v našom prípade pre dobro rozvoja a napredovania skautského hnutia. To všetko podľa miery poznania potrieb tých druhých a schopností ich sanovať. Podľa miery lásky, či sebecka. Aké teda sú roly modernej ženy - skautky budúcnosti?

1. Je dobre vychovaná a vzdelaná.
2. Je partnerkou v manželstve, v priateľstve, v zamestnaní a v spoločenskom, teda aj v skautskom živote.
3. Využíva svoje danosti, vzdelanie a skúsenosti na progresívnu sebaujedenie a na tímovú spoluprácu a tvorivé aktivity.
4. Je samostatná v myslení a konaní.
5. Je slobodná (vnútorne) a tolerantná.
6. Usiluje o vlastnú identitu a individualitu.
7. Ako všestranne a harmonicky rozvinutá osobnosť zušľachťuje svoje telo, dušu a ducha.

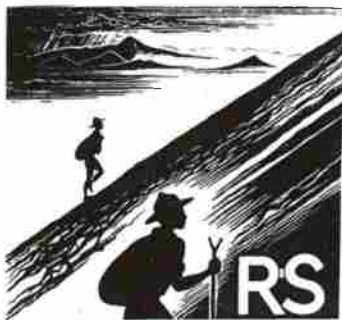
Ako vidno, je potrebná renesancia osobnosti skautky aj celého nášho hnutia, aby sme sa ako rovnocenné partnerky mohli začleniť do súčasného svetového dievčenského skautského hnutia.

Problém modernizácie skautingu u nás zostáva teda otvorený. Je však v našich rukách. Modernizácia vždy znamená prestavbu starého a výstavbu nového: Je to teda práca na dvoch frontoch. Ak chceme stavať moderné dievčenské, ba celé skautské hnutie u nás, musíme predovšetkým prestavať, zrenovovať ľudské charaktery skautských činovníkov ako ničivými ťažkými búrkami poškodený dom, ktorý stojí na vrchu ďaleko viditeľný a zo všetkých strán viditeľný. To je prvá a veľmi ťažká úloha modernizácie. Prestavba je vždy ťažšia ako výstavba!

Druhou úlohou je výchova a výstavba charakteru skautského dorastu. Na splnenie oboch týchto úloh musíme teda znovu objaviť skautský sľub a zákon a začať podľa nich žiť. Nech teda do ďalších dní a rokov pre každú z nás platí: Na úlohy, ktoré pred nami stoja, buď pripravená:

Iva-va = D. I. Vaňková
Foto Anna Cuhrová

Jít po roverské cestě

Zastávám názor, že ne každý může být roverem. V roverském věku se nacházejí a budou nacházet všichni naši skauti a skautky od (15) 16 let do 18 (21) let věku. Jenom někteří z nich však budou vždy schopni pochopit a naplnit roverské heslo Služba.

Přikláním se proto k tomu, aby přechod skautů k roverům nebyl automatický. Aby roverem s červenou šňůrou nebyl samozřejmě ten, který dovrší určitého věku, nebo dokonce ten, který se už pro vyšší věk nehodí vedoucím (vůdci) oddílu do družiny jeho oddílu, protože se nijak nezapojí při vedení v oddíle jako rádce nebo rádcé vyšší oddílové hodnoty.

Vidím, že v současné době se toto stalo všude tam, kde oddíly ("nezasvěcené") přišly mezi nás z jiné organizace. Mnoho vedoucích těchto oddílů to chápe tak, že roving je snad pokračování v další vývojové etapě skauta v navazujícím výchovném celku, nacházejícím se ve věkové mezeře mezi skautským oddílem a oldskautským klubem. Z toho vyplývá i dojem, že věkovou postupovou etapu nelze jednoduše minout a přeskočit před dospělostí skauta.

Rovering ve své podstatě je nutno brát jako řeholi, kterou také je, má-li být roving naplněn. Roverské kmene i roveři samotní se musí stát elitou naší organizace. Mnoho nesmí ze svých zásad nikdy couvnout, musí být železnou oporou hnutí a oddaným členem naší skautské organizace. Už sama roverská červená šňůra na hrudi skauta musí být určitým významem a důkazem, že jde o člena, který se sám rozhodl něco plnit navíc a s oddaností.

Chťel bych tak trochu rovera přirovnat k mladšímu předvoji lesoškoláků, kterým oddanost našemu hnutí musí být už jasná a musí být jim vlastní.

Roveři jsou "rytíři moderní doby", jak je nazval sám zakladatel Sir Robert Baden-Powell. Je známo, že toto velické a ušlechtilé přirovnání roverského stavu ke stavu rytířskému musí mít své opodstatnění. Rytířem se také nemohl stát kdekdo automaticky. Než byl někdo pasován na rytíře, musel si své ostruhy vydobýt svojí cťou, statečností a ušlechtilostí. Být členem stavu rytířského znamenalo obstat ve všech ctnostech rytířských.

Tak si myslím, že i vstup na cestu rovingu by měl být v našem hnutí obdobný. Roverskou šňůru by si každý skaut měl zasloužit, až po uplynutí určité čekací doby a splněním kmenových zkoušek v této příjmací době před vstupem do kmene nebo před svým povýšením na rovera samotáře. Až po tomto všem může následovat kme-

nový roverský slib se slavnostním předáním roverské šňůry výměnou za zelenou. A od této doby začíná skaut kráčet po roverské cestě. Ten člen našeho hnutí, který již může nosit roverskou šňůru, ji nemá na vždy, měl by ji každým rokem obhajovat a skládat účty, zda plní příkaz a heslo Služby dobře a zda mu tím šňůra stále náleží. V opačné případě mu ji kmen odebere.

Vracím se proto nazpět k začátku článku. Každý nemůže být roverem. I dobrý starší skaut praktik, vycházející z oddílu, nemusí již mít pro osobní podřízení se podmlínkám Služby trpělivost. Své chování a pubertální dospívající rozpustilost nemá také sílu mluvit každý. Proto si myslím, že mohou v našem hnutí a organizaci být kladné vedle sebe dvě skupiny v jedné věkové výchovné kategorii. Dospívající členové organizace se zelenou šňůrou - starší skauti, oddíloví skauti, juniorskauti a ti s přísnějšími zásadami a s červenou šňůrou roverskou - roveři. Starší skauti by potom byli organizováni jako starší členové (družiny) při oddílech a roveři ve střediskových kmenech RS nebo roverských družinách při oddílech. Roverská vnitřní hrdost k příslušnosti svého stavu, um, kázeň a zároveň bratrská skromnost člena hnutí, poutníka krácejícího pod lilii, to by mělo vyzařovat z našich rovernů - dodržujících vždy ty nejzákladnější principy a podstaty skautského hnutí. Rover se nemůže nikdy podřizovat extrémním přechodným výstřednostem módy (kupř. náušnice v uchu, vlasy na ramena, tetování, holé hlavy, punk apod.) a má zachovávat abstinenci v pití alkoholu a kouření.

Skaut předně musí po rovingu toužit sám. Má předem vědět, co to znamená a co se od něj bude vyžadovat.

Shrnul nyní pár zkušeností z dvacetileté práce roverského kmene, v jehož řadách působím i v současnosti. Vybudovat početní roverský kmen je záležitostí vždy jen početně silného oddílu v zázemí. Nyní se zlepšila situace - máme střediska, a tak už lépe můžeme postavit roverský kmen, který má širší členskou základnu starších, ze svých více oddílů ve středisku.

Chťel bych připomenout; že síla ducha roverského kmene je tím hlavním nábojem k překonávání překážek Službou a mnohokrát nám tato výchova pomohla překonat nejdny překážky minulé doby skautské nevolnosti. Roverský kmen předně musí mít své tajemství, obřady, místa a způsoby práce. Samozřejmě svou kroniku a své nepsané a psané kmenové privilegia. Toto tzv. "spiklenecké" pojetí, kdy mnohé věci jsou pro ostatní nečleny tabu, vyvolává v mladších skautech touhu poznat to a zažít to také. Dále navazují věci jiného vyššího programu a činnosti rovernů, o kterých bylo již psáno, viz jiný druh výprav - drsnější, náročnější táboření jiného druhu v týpí, jiná zájmová činnost - vysokohorská turistika, potápění, jeskyňaření, cyklistické výpravy, zdolávání potoků a řek na gumovém člunu, zimní táboření, pátrání v kultuře apod.

Roverský vůdce kmene musí být zapálen pro svou speciální a výzkumnickou práci.

Vždy však veškerý program padá a odsouává se, jakmile je rover požádán přispět Službou ku pomoci. Tento nejvyšší cíl jeho poslání a jeho plnění je současně nejvyšší hodnotou roverského stavu. Rover umí nastavit kůži pro dobro věci bez velkého váhání, ale s moudrým rozmyslem a za využití celé své bohaté skautské praxe.

Představuji si, že rover by měl stát vždy v každé akci našeho hnutí opodál a připraven pomoci, když již přímo není v pomoci zapojen.

K vlastnímu roverskému programu v tomto článku připomínám, že je důležitá vžitá pravidelnost schůzek (sedánků, sezení) rovernů kmene. Obvykle se obývají v pozdějších hodinách než družinové schůzky skautů. Zásadu vždy zůstává (návyk ze skautského oddílu) řádné zahájení a zakončení, třebaže již nyní jiným způsobem ... a to je důležité. Sesedl se přece roverský stav a zde si ve kmenech řídí připravující program všichni členové. Hrdost však zůstává vlastní ceremoniál, vlastní prostředí a k tomu patří třeba i roverské hrnky na čaj se jmény - značkou každého majitele. Jediná síly v roverském svícnu (láhví se zakládající listinou) navozuje intimní atmosféru k tradičně zahajovací formulí pronášené vůdcem kmene, na niž všichni členové stojí v kruhu kolem stolu odpovídají. Všichni si v tu chvíli uvědomují společnou pečeť a pouto jejich kmene. V tuto chvíli zahájení nemá nikdo cizí přístup.

Další program je programem dobrého využití každého setkání. Hodnotu programu si určují všichni. Všichni se stali roveři, protože chtěli. Každý program této věkové kategorie je pro ně hodnotný, ať je to prozkoumávání pravidel různých stolních her, zdolávání kvízů, či tvoření a vyrábění něčeho nového. Vůdce řídí členy kmene k dokonalosti roverského čtení a roverské služby. Pohled na skutečnosti hnutí se zde nepřehliží, naopak provádí se rozbor různých názorů a nápadů jak věci vylepšit.

Být členem roverského stavu znamená také řešit vzájemnou pomoc mezi sebou i životní těžkosti a překážky osobního života členů. To všechno sblíží a utužuje bratrství. Sesednutí se kolem samostatného roverského ohně někde venku je pak vlastní kapitolou přiblížení. Rover zde krotí v sobě sílu myšlenky, že překoná vše a není pro něj žádné překážky, kterou by se svými druhy neprokonali.

Domnívám se, že by neuškodilo našemu hnutí, kdybychom pozvedli roverskou otázku do příslušného roverského stavu elitnosti, a to především se všemi vyššími nároky na roverské duchovno, cit a řád. Jde přece o důležitou věkovou kategorii našeho členstva, která je nabita energií nad vším zvířetím a dělat to po svém a lépe. A jestliže se strategie hnutí tvoří mezi oldskauty, tak roverský věk je právě tím věkem, který je mostem mezi strategií hnutí a základními výchovnými jednotkami a roverská Služba působí oboustranně.

Petr Jeschke - Derviš

Vážení přátelé,

už od prvního okamžiku, kdy jsem vkročil na kanadskou půdu, jsem se doslova třásl na okamžik mého vstupu do zdejší skautské organizace, neboli Scouts Canada. Před rokem se mi mě přání vyplnilo. Rozhodl jsem se, že Vám napíši, jak to tu chodí, třeba se dovíte něco nového.

Kanada má deset provincií a dvě teritoria, ale chci bych se zaměřit pouze na naši provincii Manitobu. Manitoba leží přesně uprostřed Kanady, a i když je pětikrát větší než ČSFR, žije zde pouze něco málo přes milion obyvatel.

Drtivá většina ve hlavní městě provincie, Winnipegu. Téměř 650 tisíc lidí.

V Manitobě má Scouts Canada 9 000 členů, z toho 2 000 jsou dospěláci. Děti jsou rozděleny podle věku do následujících kategorií: 5 - 7 let Beavers (bobři), 8 - 10 let Wolf Cubs (vlčata), 11 - 14 let Scouts (skauti), 14 - 17 let Ventures, 18 - 24 let Rovers (roveři).

Oddíly se tu sdružují do jakýchsi středisků či skupin. Každá skupina obsahuje pouze jeden oddíl od určité věkové kategorie. Můžete tedy najít skupinu, kde jsou zastoupeny všechny kategorie, nebo třeba pouze Beavers a Cubs. Takových skupin je v Manitobě 180.

Každá skupina musí mít sponzora, který provádí místnost pro schůzky a popřípadě finanční i jinou pomoc. Sponzory jsou z valné většiny kostely nebo kulturní střediska.

Skupině vlastní skupinová rada, která se skládá z vedoucích, rodičů, popřípadě i zástupců sponzora. Volf se každý rok a má kolem osmi členů - dle velikosti skupiny.

Oddíly zde nemají jména, jako např. Vici, Delfini atd.

Člá skupina má přidělené číslo, které přezvoum jednotlivé oddíly. Tak např. skupina, kde vedu oddíl, má sídlo ve vesnici zvané Rivercrest a číslo jedna. Tudíž můj oddíl má na vlajce vyšito 1 st Rivercrest Wolf Cub Pack (První rivercrestská vlčí smečka).

Scouts Canada získává peníze, kromě z členských příspěvků, dvěma způsoby. Část dostává od United Way, dobročinné organizace, a druhou část si obstarávají členové sami. Prodejem kalendářů a maximálně dvěma akcemi (víc jich není povoleno), kdy děti chodí od domu k domu a vybírají peníze. Jedna taková celonárodní akce je nazývána Trees for Canada (Stromy pro Kanadu), z níž část peněz jde na sázení stromků, což také dělají skauti. Škoda, že zde neexistují sběrný starého papíru. Byl by to velmi dobrý zdroj příjmu, jelikož starého papíru jsou zde tuny v podobě reklamních brožurek, letáků a novin. To vše jde na smetišť.

Ač se to může zdát těžko uvěřitelné, skauti zde mají náročné prostředí k činnosti. Pravda, klubovna není problém, což je velmi důležité, ale poslouží ten zbytek:

Počasí. Teploty jsou normálně nenormální. V krátkém létě vedra a v dlouhé zimě nejsou teploty kolem minus dvaceti stupňů Celsia žádnou výjimkou.

Každou zimu se ruť teploměru opovází, a za hranici minus třiceti stupňů Celsia, i když na poměrně krátkou dobu. A po celý rok veselé luči vítr, protože Manitoba je rovina jako stůl. Počasí vhodné na stanování je zde pouze od konce května do konce září. Oddíly to řeší tím, že jezdí do chalupových osad. Ale nejde to příliš často, protože je to drahé. Konec jara a začátek léta je sezóna, kdy pobyt venku "zplňujeme" davy klíšťat (někdy v takovém počtu, že jsou při schopna odnést i stan) a po celý rok pak komáři. Jejich počet ovšem záleží na dešťových časech. Když prší tak akorát, tak si představte Lužnici...

Další "překážku" představuje způsob zdejšího života sám. Kromě toho, že se děti ve škole učí kromě obvyklých předmětů angličtinu a francouzštinu, rodiče mnohdy chtějí, aby se děti učily i mateřský jazyk jejich rodičů či prarodičů.

Téměř každé dítě dělá nějaký sport a hraje na hudební nástroj. To vše musí stihnout za sedm dní v týdnu a ještě věšnat skauta. Zákonitě jsou tedy přetíženy a zkusíte pak po nich chytit, aby si zapamatovaly šest základních uztů lidí. Z vlastní zkušenosti Vám mohu říci, že se rychleji naučí čínsky než moje vlčata morseovku.

Nevýhodou jsou zde také velké vzdálenosti a stav přírody. Kromě městských parků se tu příroda neudrží, a tak je možno chodit pouze po cestách. Lesy jsou zde tak husté a nepropustné, že by ani tank neprojel.

Příroda je ovšem čistá a krásná. Také tu rostou, kromě spousty hub, medvědi. A i když není tak snadné na nějakého bruchouna narazit, aspoň mně to klidu duše nedodává.

Skautská činnost je zde velmi závislá na podpoře rodičů (ostatně téměř všichni vedoucí jsou z řad rodičů), která je našťáust dobrá. Musí být, jinak by oddíly napřežily. Například jede-li se na výpravu, oddíl je odkázaný na odvoz auty, jelikož vlaky a autobusy zde vlastně, jako v českém měřítku, nejedí.

Největší počet dětí je ve věkové kategorii 8 - 10 let. Tato kategorii je také věnována největší péče. Činnost je nádherně motivována knihou džungli. Používají se výrazy vztahující v této knize, vedoucí mají přezdívky podle hlavních postav (např. hlavní vedoucí je Akela) a program je vysvětlován pomocí této knihy, což je zajímavé a pro děti snadnější pochopit. Smečka je rozdělena do družin po čtyřech až šesti vlčatech. Na přibližně šest vlčat připadá jeden vedoucí. Není-li dostatek vedoucích, není oddíl.

Schůzky zde začínají značně později než u nás. Většinou od 18.30 nebo 19 hodin. Délka schůzky záleží na věkové kategorii. Beavers mají jednu hodinu, Cubs jeden a půl hodiny a potom jsou to dvě hodiny. Program je stejný jako u vás. Kromě normálního oddílové činnosti jsou tu dvě akce, kterých se účastní všichni členové. Na přelomu října a listopadu je to Halloween party, což je vlastně karneval spojený s hrami. A na jaře je zmíněná Trees for Canada. Cubs mají jednu zvláštní akci navíc. Nazývá se "Kub Kar". Děti si z balzy vyrábějí jednoduchá autíčka, která musejí mít přesnou váhu. V klubovně se postaví přímě, několik metrů dlouhá sklopaná dřevěná dráha, po které se tato autíčka spouštějí. Hraje se vyřazovacím způsobem. Je to velmi populární.

Před nějakým časem se tento závod konal i na vyšších úrovních, ale protože se rodiče mezi sebou ošklivě hádali, muselo se toho nechat a nyní se závodí pouze na oddílové úrovni. I tak je to velmi napínavé. Roční činnost je zde také zakončena letním táborem, který je však mnohem kratší než u vás. Uspořádá-li nějaký oddíl týdenní tábor, píše se o tom jako o dobrém výkonu... Při čtení vašeho časopisu Junák lituji, že zde není něco takového pro děti: Máme časopis, ale pouze pro vedoucí.

Od loňského roku máme nové uniformy. Jsou pro všechny kategorie stejné. Jen Beavers mají původní vzhled. "Oficiální" šátek je rovněž stejný pro všechny, ale každá skupina má jinak svůj vlastní "pracovní". Kromě několika jiných věcí vám posílám výstřižek ze skautského katalogu s obrázkem nových uniform. Bylo by toho víc, co bych vám poslal, kdybych mohl. Ale nechci stihnout letadlo.

Přeji Vám úspěšný rok.

Sincerely, Michal Kraml
Scouter at 1 st Rivercrest Wolf Cub Pack

Otázky názory diskuse...

Ještě o kroji

V 6. čísle Skautingu je článek br. Libora Holmana-Raka o skautském kroji. Br. Rak v tomto článku dost vehementně protestuje proti uniformitě jednotnosti skautského kroje a píše mezi jiným, že se nikdo neptá mládeže, zda nosí kroj ráda a zda se v něm cítí dobře. Doporučuje, aby nejen každý oddíl, ale i dokonce každá družina se lišila oblečením od druhé a zvolila si kroj podle vlastní úvahy.

Souhlasím s bratrem jen v tom, že současná barva košile není příliš vhodná. Připomíná spíš barvu košile Hitlerjugendu. Snad bych souhlasil i s tím, aby každý oddíl se lišil barvou šátku. Za první republiky tomu tak bylo. Např. náš oddíl tehdy měl šátek zelený, žluté lemovaný. Jiný oddíl měl šátek černý, červené lemovaný atd. Ale to je detail. Hnědý šátek je nenápadnější a myslím si, že celý kroj je velmi dobře přizpůsoben pobytu v přírodě. Jen bych se přimlouval za košili olivově zelenou. Celý kroj je nenápadný, splyvající s barvami v lese, na louce atd. Ostatně vodní skauti mají přece kroje odlišné barvy. Není zde uniformita. Připomínám, že není nutné nosit kroj na každou schůzku. A na výpravu podle toho, kam jdeme a co tam budeme dělat. Souhlasím s bratrem Rakem, že jenom kroj nedělá ještě skauta. Ale ponechala-li by se volnost výběru krojových částí, mohlo by se stát, že jeden oddíl či družina by nosila kalhoty s třepením, jiná maskáče, třetí tzv. rajtky. Už teď je vidět oddíly s krátkými i dlouhými kalhotami, a to každý jednotlivec s jiným, dokonce v bermudách, v kalhotách bílých i jiných. S tím nemohu souhlasit, vždyť skautský kroj je nejen praktický, ale i slušivý. Nevím proč, ale současní chlapič neradí i v parném létě nosí krátké kalhoty. Proč? Vždyť na urostlého junáka s opálenými nohama je docela pěkný pohled.

V současné době je tendence všechno měnit. Znění slibu, zákona atd. a tedy i kroje. Nejsem proti změnám, které zlepšují a zkvalitňují, ale probíhá, nechťjme změnit všechno, zvláště ne osvědčené a pěkné.

Zdeněk Holešák - Messala

Foto František Bobek

Několik ekologických her

Ve 2. čísle Skautingu doporučuje bratr Mirek Pergler - Dany v započaté sérii článků o ekologii zařazovat hry a soutěže s ekologickou tematikou do činnosti oddílů. Vzorem, jak na to, by se mohla stát tematická, doporučená v tomto čísle, z cyklu Hrajeme si v přírodě, nebýt ovšem vysoké částky 1250 Kčs. Nežli si tedy budete moci zapůjčit a zhlédnout vynikající a inspirující dílo, ráda bych se s vámi podělila o hry ze semináře ekologické výchovy pro pedagogy, neboť některé jsem už s dětmi celkem úspěšně vyzkoušela.

A. Hry zaměřené na smyslové vnímání

Cílem je uvědomení si důležitosti jednotlivých smyslů a získání co nejblíže kontaktu s přírodou. Optimální počet hráčů 6 - 8, lze přizpůsobit. Vhodnější pro mladší čísla, z cyklu Hrajeme si v přírodě, případně louka s hezkým výhledem. Materiál: šátky, papír, tužky příp. pastelky, kartónový papír, lepicí páska, kelímek (jeden na osobu).

Seznámení se stromem: Hraje se ve dvojicích. Jeden hráč zaváže druhého šátkem oči a odvede k určitému stromu, co nejkomplikovaněji. Ten si pak strom může ohmatat, oslechnout, a pak je opět složitě odveden na výchozí místo. Tam už bez zavázaných očí může jít hledat "svůj" strom. Po jeho nalezení se hráči mohou prohodit. Na hru mohou navazovat i tzv. Meditace se stromem, sledující sbližování se stromem. Vhodné je přečtení a výklad básně o stromu, příp. pokus vlastní tvorby, příp. kresba stromu nebo jeho detailů.

Fotograf: Hra dvojic, z nichž jeden představuje fotografa a druhý fotoaparát: Fotograf si předem může zvolit pořadí a příp. námět svého fotografování, zaváže nebo přikryje oči svému "přístroji". Pak ho zavede na zvolené místo a na pár vteřin odkryje druhému oči. Ten má za úkol co nejlépe objekt, na který je nasměrován, prohlédnout a uložit do paměti. Fotografii stačí takto udělat 5 - 6 a pak přijde "vyvolávání". "Fotoaparát" má za úkol nakreslit ve stejném sledu snímky, příp. se snaží uhadnout záměr fotografa.

Chuťový test: Organizátor hry si musí připravit různé části přírodnin - rostliny, kůru ap., ale nic jedovatého (!). Poté si hráči zavážejí oči a ochutnávají připravené vzorky. Je nutno si pamatovat, komu co dával, příp. ponechat si část vzorku u každého hráče. Pak vše schová, rozváže šátky a nechá hráče hádat, co jedli.

Hmatový test: Vůdce si opět ajně připraví různé vzorky přírodnin, větvičky, kamínky, kůry, plody ap. Zaváže hráčům oči a si sedící v kruhu si vzorky podávají a hádají, co to je. Pak se teprve podívají, co měli v ruce.

Cichový koktejl: Hráči obdrží každý po jednom kelímku a mají za úkol nasbírat různé části rostlin, kůry, mechu ap. tak, aby získali co nejzajímavější vůni. Po určité době si dávají navzájem přivonět a doprovázejí své výtvory výpověďmi proslavem.

Hra na životodárný dešť: Může být vědomá skupinka. Pod vedením vůdce se hráči snaží zvukově simulovat příchod dlouho očekávaného deště. Př. loukání větru, vánku, prvních kapky, houšť - př. tření dlaní, fíčení, lusknání prstů, plácání do stehů ap. Snaží se prožít jako určitý dar, pookřívání v přírodě. Pak srovnat se skutečností.

V cízi kůži: Pokus včítání se do role nějakého živočicha. Lze napsat povídky např. na téma: Když jsem byla žížalou nebo společně sehrát hru motivovanou např. indiánskými tanci ze života lovené zvěře. Může být podnětem k poznání družinového živočicha.

B. Hry seznamovací a vzdělávací

Hry vhodné k seznámení se spoluhráči, ale i s okolím a pak zaměřené na hlubší poznání dle známého hesla: Poznej a chraň!

Ztráta paměti aneb Kdo jsem: Předpokládá určité přírodovědné znalosti. Jeden vybraný hráč poodejde, zbytek skupiny se zatím poradí, jakou bude představovat přírodu. Vybraný hráč se pak vrací a snaží se dopátrat, kým vlastně je. Smí ale klást jen otázky tak, aby odpověď byla jen ano nebo ne: Otázky se počítají a ten, kdo se dopátral výsledku s nejmenším počtem otázek, vyhrává.

Pyramida: Hráči se rozdělí na skupinky, každá dostane čtvrtku a má za úkol sehnat vzorky rostlin a kamenů dle schématu:

šišky - kůra - kameny - listy dřevin jehličnatých - listy dřevin listnatých - plevele - traviny.

Žádný z těchto materiálů se nesmí upravovat pomůckami (řezat, stříhat), smí se jediné utrhout, ulomit, ukousnout ap. Je předem určeno, čeho má být jeden kus, dva kusy a na čtvrtky se má složit pyramida vzorků, např.:

rostliny - listy dřevin - kůry - šišky traviny - kameny
Každý hráč ve skupině se musí naučit tyto vzorky identifikovat.

Potom se provádí společná kontrola - jeden hráč ze skupiny vzorky pojmenuje. Organizátor hry může osobně kontrolovat znalosti ostatních členů skupiny.

Pexeso: Hráči se rozdělí na skupinky. Vedoucí předem připraví ohraničené území, kam rozhodl kartičky s názvy a fotografiemi či obrázky rostlin. Skupinky dostanou čtvrtky, na kterých je schéma hracího pole. Po zahájení hry může vyběhnout vždy jen jeden hráč na hrací pole, smí obrátit vždy jen dvě kartičky, zapamatovat si obsah kartiček a běžet zpět ke své skupině. Tam nahlásí, co viděl, a zaznamenej do schématu. Členové různých skupin mohou nahlížet i do schémat jiných skupin. Cílem je odhalit kartičku s názvem a kartičku s obrázkem rostliny a obě pak donést vůdci. Vítězství se nejvíce vyhledanými rostlinami. Místo rostlin lze použít i obrázky zvířat, kameny ap.

Tajenka: Některý člen oddílu si připraví pro ostatní malou křížovku s tajenkou s přírodovědnou náplní. Na řádcích nemusí být jen přírodovědné pojmy, ale křížovka může obsahovat i úkoly, po jejichž splnění je odhalena příslušná část tajenky. Úkoly lze zaměřit na ochrannou činnost, např. vyčištění potoka.

Kostka: Občejná hrací kostka polepená určitými symboly, např. chlupy = savec, peří = pták ap. Jeden z hráčů říká potichu abecedu, na povel stop prozradí písmeno a pak se hází kostkou. Dle toho, co padne za symbol, má se pak jmenovat živočich začínající příslušným písmenem a patříci do příslušné skupiny. Je to vlastně doba známé hry: město, stát, věc...

Listečková: Listečky s čísly jsou samolepkami připevněny na rostlinách ap. na určité trase. Hráči mají za úkol projít trasu a buď si zapamatovat názvy přírodnin, anebo hned dle čísel doplnit seznam za pochodu. Na pořízení co nejuplněnějšího seznamu je omezený čas a hráči na trase mohou být ve větším počtu, ale jsou němí. Nezapomeňte pak všechny listky posbírat!

Závod a časem: Nejdříve vyzveme hráče, aby za určitý čas co nejrychleji sešbírali po jednom důkazu o rostlinném druhu. Protože hrají dvě skupiny (může jich hrát více, ale pak následující závod musí být řešen v kruhu), mohou se domluvit, protože skupina smí utrhout jen po jednom listu ap. od jednoho druhu. Pak se udělá přehlídka s tím, že se může úlovek obodovat. Sbíráka obou družstev se pak rozloží na čáru a obě družstva se vzdálí na obě strany stejně. Rozhodčí pak vyvolává názvy rostlin a ten hráč, který se dříve dotkne správného listu, získá pro družstvo bod.

Přírodovědná kostka: Vhodná hra na dlouhou cestu i do klubovny. Je možno použít tzv. černé body, které se rozdají každému v počtu 5 a více. Pak se hází postupně hrací kostkou, na níž: 1 = bylina, 2 = pták, 3 = savec, 4 = dřevina, 5 = hmyz, 6 = jakákoliv přírodnina. Každý musí do 5 sekund říci rodové jméno organismu podle toho, jaké číslo mu padlo, nesmí se již opakovat použité jméno. Kdo to dokáže včas, smí se zbavit černého bodu. Vítěz ten, kdo se všech černých bodů zbavil první.

V mé rezervaci žiji...: Možno hrát kdekoliv! Postačí papír a tužky. Je možné motivovat děti těmito slovy: Prozkoumáme svoji přírodní rezervaci, kterou jsme si vymysleli, a vyhledáme v ní ty nejzajímavější druhy... Nejprve slovně, třeba vzpomínkou, připomeneme některé chráněné území, které jsme již navštívili. Hráči pak mají za úkol napsat do pěti minut seznam 5 chráněných živočichů a 5 chráněných rostlin, a to takových, které se jim zdají "nejzajímavější", na které nikdo jiný snad nepřijde. Pak se sčítají "trestné" body: Hráči jeden po druhém předčítají své seznamy. Za každý nenapsaný nebo napsaný, ale nechráněný druh si hráč připsá tolik bodů, kolik je celkem hráčů. Při přečtení každého jména chráněného (nebo vyskytujícího se) organismu se přičítá všichni, kteří mají totéž: sečteme hlasy a tito všichni si pak zapíšou právě tento počet hlasů jako body. Nakonec si každý sečte body, a kdo má nejméně bodů, vyhrál.

Ochránci a vandalové: Hra se dá uskutečnit na hřišti, lépe však ve volné přírodě. Ustanoví se nejedné hranice "rezervace" a dvě družstva: Vandalové a ochránci. První vnikli do rezervace a nic nedbají na domluvu, ochránci je chtějí ale vypudit. Hřiště je velké asi 10 x 10 nebo i 20 x 20 (dle počtu hráčů) a viditelně vymezené např. lanem, čarou. Vandalové se před zahájením rozmístí v rezervaci, ochránci na povel vniknou dovnitř a všemi neobtěžlivými, nezákeřnými a bezpečnými způsoby se snaží vystrnadit vandaly. Obě strany mohou spojovat své síly. Vandal je vypuzen, je-li celým tělem mimo hranice rezervace. Vandalové jsou si ale dobře vědomi, že nejsou v právu, a proto se nesmějí aktivně bránit. Jejich pasivní obranou je útek,

stání, ležení, sed, vzpírání se, spojení s jiným vandalem. Nesmí tedy ochránce zadržovat, chytat, bojovat apod. Hraje se do "vyčištění" rezervace: Pak se úlohy vymění a zvláště ta strana, již se to podaří dříve.

Seznamovací klubičko: Můžete-li sehnat klubičko tenké gumy, bude vhodnější nežli klubko provázku nebo vlny. Doporučený počet účastníků je 12 - 18, s vyšším počtem se dá hrát, ale ztrácí se přehled. Účastníci - hráči jsou v kruhu a podávají si klubičko křížem přes kruh, při předávání se seznámí, tj. stručně o sobě něco řeknou. Přitom zůstávají spolu stále spojení. Vznikne síť, téměř pavučinka hustých vztahů, na které se dá i demonstrovat síť vztahů v přírodě, příp. zborcení celé sítě, je-li nějaký vztah porušen.

Dotazníková: Předem si připravíme sérii otázek věnovaných některému ekologickému problému a případně týkající se možného řešení. Otázky musí být položeny tak, aby na ně bylo možno odpovědět ANO nebo NE, s případnou mírou rozhodnosti, neboť hráči = dotazovaní si pak stoupnou k čáře představující dělícíku mezi ANO - NE a vzdálenost od čáry, kterou po položení otázky znázorní svým postavením, ukazuje jejich odpověď. Tak lze rychle vyhodnotit dotazník. Příklady otázek: Když si čistíte zuby, necháváte téci vodu naplno? Víte, co znamená slovo recyklace? Víte, kam se odvázejí odpady z vaší popelnice? Dovedli byste se uskrovnit i za cenu většího nepohodlí?

Opravdové ekologické hry jsou časově náročné a zpravidla vyžadují i důkladnou přípravu celého kolektivu, proto prosím zasvěcené o shovívavost a zároveň odkazují na prameny, z kterých můžete čerpat: Hry na přírodu a s přírodou - František a Martin Holý, MF 1986, Hrajeme si na přírodu - autorský kolektiv, UDPM JF 1987 a Setkání s ekohrou - František Prokop, Pražské ekologické centrum, 1991.

C. Esteticky-tvořivé hry,

při kterých je možno se seznámit z neobvyklého pohledu s přírodou, i když téměř všechna skautská tvořivost už tento pohled dávno zná. **Malování přírody přírodou:** Každý hráč dostane čtvrtku a má za úkol nakreslit kousek přírody bez použití tradičních prostředků. Musí si tedy v přírodě najít něco, čím se dá malovat, ale pouze přírodního. Před zahájením se dá besedovat o tom, jak na nás příroda působí, co se nám líbí ap.

Kopírování: Na normální papír se hráči snaží uhlem překopírovat rozličné reliéfy tvrdých podkladů např. kámen, kůra, listy ap. Vznikají zajímavé obrazy, nad kterými můžeme vymýšlet, co nám připomínají.

Obrazce z přírodních materiálů: Nejlépe je možno hrát na podzim, kdy padá listí a je spousta plodů k dispozici. Vyzveme skupinky nebo i jednotlivce, aby v přírodě sestavili co nejzajímavější zvíře z přírodního materiálu. Pak se hodnotí a posuzují někdy velmi zdařilé vytvoření. Tvořit se může i jiný objekt, např. krajina, rostlina ap. **Sluníčko:** Na velký balicí papír namalují děti kolem dokola svůj okolní svět: Ve středu je namalováno sluníčko i s paprsky. Když je obraz (velmi zvláštní a působivý) hotový, vyzveme děti, aby si lehly do trávy, obraz jim držíme nad hlavou a pak přijde chvíle povídání. Proč je nám hezky nebo kdy je nám veselo a naopak. Protože se hra hodí pro děti 6 - 8 let i mladší, je to dobrý nápad pro skautky, jak začít spolupracovat se světloukami.

Zvířecí soud: Hra vhodná i jako program k táborovému ohni. Příprava začíná již odpoledne. Jeden výřeční člen oddílu je ustanoven jako obhájce člověka, neboť člověk bude zvířaty obžalován. Ostatní se stanou zvířaty, která ale musí dobře znát. 1 - 2 hodiny jsou ponechány na přípravu masky, aby za pomoci přírodních, ale i jiných pomůcek mohli co nejvěrněji představovat "svá zvířata". Dál je nutno vytvořit si dar pro soudce a připravit si obžalobu člověka ze zvířecího hlediska. Údce by měl být soudcem a samotný soud pak řídit. Před soudem každé zvíře zaplatí soudní poplatek tak, že přednese svou charakteristiku. Úkol zvířete můžeme ztížit tím, že jej soudce a obhájce musí poznat. Pak je zahájena obžaloba. Obhájce hájí člověka, soudce řídí výslech, povolává třeba i svědky ap. Je-li žaloba přesvědčivá a obhajoba pochybná, soudce stanoví trest, z něhož se člověk může dle úvahy vykoupit. Totéž platí i pro žalující stranu.

Příšerky: Vyzveme děti, aby navrhly, a to buď nakreslily nebo i vytvořily (vymodelovaly) tvora, který bude přízrůbosoben zhoršujícím se životním podmínkám. Obrazek je možno opatřit vysvětlujícím popisem. Při tvorbě příšerky např. z odpadového materiálu je nutno počítat s vytvořením kálie, ale i toho může dobře vedoucí využít.

Kontrasty: Hráče předem připravíme tak, že je vyzveme, aby přemýšleli o tom, jak negativně nebo pozitivně člověk přetváří přírodu nebo své okolí. Pak je vyzveme k vytvoření, tj. nakreslení, namalování ap. nějakého konkrétního prostředí nebo přírodní,

a to tak, že z poloviny je znázorněno pěkně a bude působit příjemně, a polovina bude nakreslena ošklivě, smutně, přímo odpudivě. Např. Strom napul krásně zelený, rozkvetlý, obydlený ptactvem ap., druhá půlka je holá, olámané větve ap.

D. Hry směřující k tzv. globální výchově

V ekologické výchově se klade čím dál větší důraz na celkový, tj. globální pohled a na pochopení vztahů, jak v přírodě tak i mezi společenskými, a tedy i čistě lidskými problémy. Tento systém se snaží využívat rozum, cit, rozvíjet intelekt, představivost, intuici, spolupráci, rozhodnost a schopnost sdílet svůj názor. V globální výchově jde o výchovu "v", tj. vychovávaný se formuje živým procesem, přímou zkušeností, zprostředkovaním často protikladných pohledů na problém.

Linie budoucího času: Cílem je, aby si hráči uvědomili, jak minulost určuje naši přítomnost a jaké důsledky může znamenat pro budoucnost naše dnešní jednání. Potřebujeme jen balicí papír a fixy. Hráči se pak rozdělí do dvojic a vezmou si arch balicího papíru s fixy. Na něj si nakreslí ve tvaru písmene "Y" časové linky tak, že svislá čára představuje úsek minulost - přítomnost. Její začátek označíme písmenem N (narození) a konec písmenem P (přítomnost). Mezi tyto body hráči zanesou důležité události osobní nebo společenské, které se staly v jejich životě. V bodě P se čára rozdvíjí do dvou ramen, OB (osobní budoucnost) a BS (budoucnost společnosti). Na linku OB hráči zaznamenají předpokládané události v osobním životě, na linie BS naznačí události, o kterých si myslí, že se stanou v jejich okolí, státě, planetě ve stejném časovém úseku. Vyzveme hráče, aby přemýšleli, je-li mezi oběma linkami nějaký vztah, zda dojde k vzájemnému ovlivnění. Výsledky si pak vzájemně sdělují. Hra může mít ještě jedno kolo. Účastníci nakreslí opět časovou linku ve tvaru "Y" a mezi body N a P postupují stejně jako v první části. U rozdělení ale označí jedno rameno MB (možná budoucnost) a CHB (chtěná budoucnost). Pak na obě znázorňují události, o nichž si myslí, že se asi stanou, anebo si přejí, aby se staly. Následuje opět sdělení výsledků a dojmů. V diskusi je možné zaměřit se i na to, proč mají účastníci zrovna takové představy a co by bránilo jejich realizaci ap., dochází také k přehodnocení pesimistických a optimistických pohledů, konfrontaci hodnot ap. Hra je vhodná pro děti 9 - 10 let.

Víněné rozhovory: V této hře se snažíme o propojení problémů, které nazýváme globální, např. ničení životního prostředí, porušování lidských práv, terorismus, drogy, chudoba ap. Potřebujeme vlnu - nejlépe různobarevné kousky a papírky s problémy. Hraje se opět ve dvojicích, z nichž každá dostane (vylosuje si nebo vybere) na papírku určitý globální problém. Ve dvojici se pak hráči zamyslí nad problémy a pak vytvoří dva soustředné kruhy. Jeden hráč zůstane na místě a druhý od něj vede provázek k jinému stojícímu hráči, který reprezentuje jiný, ale přesto související problém a uvádí přitom souvislosti, které ho napadly. Př.: Hráč mající problém ničení životního prostředí se spojí s hráčem s problémem přelidnění a vysvětlí proč.

Skládačka: Potřebujeme dost velké obrázky lidských staveb nebo alespoň přírodního prostředí člověkem přeměněného (např. tepelná elektrárna, továrna, sídliště, zemědělské využívané krajina ap.). Všechny obrázky rozstříháme na tolik částí, kolik bude hráčů v jedné skupině. Nastříhané kousky pomícháme a hráči si pak losují. Bez domlouvání se musejí dát dohromady náhodně vytvořené skupinky a mají sestavit svůj obrazek, případně ho nalepít na velkou balicí "čtvrtku" (dva slepené papíry). Pak ve skupině připsují hráči na okraj, jak může stavba ap. ovlivňovat negativně nebo naopak pozitivně přírodu nebo životní prostředí člověka. Nakonec se vyhodnocuje a příp. se hledají další souvislosti mezi obrázky.

Časová konzerva: Snažíme se vymyslet 10 bodů, které podle nás nejvíce charakterizují současnost, vložíme je do obalu a zakopeme. **Noviny budoucnosti:** Jakékoliv noviny se textově upraví tak, aby to podle našich představ odpovídalo lepší budoucnosti. Své návrhy mohou hráči vysvětlovat. Zvláštní rubrika může zahrnovat inzertní, hlavně typu: "zaměstnání hledají", kde hráči vymýšlejí své služby podle toho, co si myslí, že bude v budoucnosti potřeba.

Ideální tábořiště: Můžeme vycházet ze skutečného místa vhodného k táboření nebo vymyslet přírodní prostředí vhodné, ba přímo ideální pro tábor. Projekt by měl obsahovat hlavní potřeby tábořících a vycházet ze zásady - co nejméně porušit přírodu. Z této zásady by pak vycházely i co nejšetrnější způsoby např. vaření, likvidace odpadů všeho druhu atd. Vyhodnocuje se nejlepší návrh a hledají se pro i proti. Tato hra není vlastně hrou, ale nutností. Tím bych tento malý přehled her zakončila. Vím, že při výběru a realizaci nezapomenete na starou pravdu: že totiž hra je i v případě ekologické výchovy jen prostředkem a nikoliv cílem.

Dulí, Louny

Každý rok o třetím říjnovém víkendu si tisíce skautů a skautek z celého světa vyměňují pozdravy, učí se vzájemně poznávat svoje země a kulturu, sdělují si programové myšlenky a navazují nová přátelství. Kontakt mezi nimi je umožněn prostřednictvím spojení radioamatérských stanic.

To je Jamboree on the Air (JOTA), největší každoroční skautská událost.

Moderní komunikační prostředky nabídl skautům vzrušující příležitost získat nové přátele v jiných zemích, aniž by opustili vlastní domov. Ve světové skautské rodině je amatérské vysílání populární. Obohacuje touhu mladých po neobvyklé dimenzi dále a umožňuje přímou komunikaci skautů celého světa. Skautské klubové stanice jsou rozestavěny ve skautských oddílech po celém světě. Toto skautské setkání na rádiových vlnách amatérských vysílacích stanic navrhla a poprvé v roce 1958 zorganizoval anglický skaut a radioamatér Leslie Mitchell, G3BHK. Jak nám dnes již 68letý Les napsal krátce po loňském jamboree, rozrostla se JOTA z malého začátku velmi rychle do pravidelného setkání více než 250 tisíc skautů a skautek v současné době. V minulém roce se poprvé oficiálně zúčastnilo několik našich oddílů ve spolupráci se skautskými radioamatéry. Bylo navázáno více než 230 rádiových spojení se skautskými stanicemi ve všech světadílech. Nebylo mnoho, ale přijali jsme povzbuzivá přání dalších úspěchů a mnoho pozdravů československému skautskému hnutí. Poprvé bylo zasláno Světové skautské organizaci hlášení o účasti Českého Junáka.

Čtyřicetiletým potlačováním propásli náš skauting mimo jiné i v té době ohromný rozmach radiokomunikační techniky, s tím spojený vývoj radioamatérství a jeho mnohostrannou užitečnost. Ve světě vznikl "Radio Scouting" jako významná skautská aktivita.

Ale vraťme se k Jamboree. Účastí na JOTA mohou skautští vedoucí svým oddílům zpestřit podzimní činnost, rozšířit představu o světovém hnutí, navázat mezinárodní přátelství a prakticky si ověřit znalosti techniky spojení.

Jak se zúčastnit JOTA

Hodně skautů a skautek jsou držitelé povolení na amatérskou rádiovou stanici. Zejména ti "dlíve narození". Rozhlédněte se nejdříve ve vlastním středisku, po vlastním okresu. Požádejte o spolupráci místní radioklub nebo známé radioamatéry. Radioamatéři jsou většinou nadšenci pro svého koníčka a řada z nich vám bude ochotna pomoci, abyste se mohli JOTA zúčastnit. Ovšem operátor radioamatérské stanice by měl umožnit návštěvu skautů na své stanici během JOTA nebo provozovat své zařízení z prostoru skautské organizace. O radu a pomoc můžete také požádat radioklub OK5SCT, stanici ústřední rady Českého Junáka.

Jamboree on the Air

Datum a doba trvání JOTA

Jak již bylo uvedeno, celosvětové Jamboree on the Air se koná každoročně vždy o třetím úplném říjnovém víkendu. V roce 1992 je to (v sobotu) 17. a (neděli) 18. října. JOTA začíná v sobotu 00.01 h místního času, trvá 48 hodin a končí v neděli ve 23.59 místního času. Každá stanice si může zvolit provozní dobu podle možností operátora.

Povolovací podmínky a pravidla JOTA

Všichni operátoři musí při provozu rádiové stanice přísně dodržovat své národní povolovací podmínky. V zemích, kde není vydáváno členům skautských oddílů zvláštní povolení k vysílání při JOTA, provádí spojení radioamatér - držitel povolení. Pokud takový operátor není členem skautské organizace, bude potřebovat určité informace. Operátor by měl být schopen hovořit o skautingu ve svém okolí a vést přátelský a informativní rozhovor za přítomné skauty.

Členové skautské jednotky mohou pomoci operátorovi ve vedení rozhovoru, dát mu řadu námětů a jeho prostřednictvím požádat protistanici o sdělení informací, které by je zajímaly. Správa radiokomunikací Praha, Inspektorát radiokomunikací, vyhověla žádosti ústředí Českého Junáka o povolení účasti skautů na radioamatérském provozu.

Členové skautské jednotky zúčastněné na aktivitě JOTA ve spolupráci s amatérskou rádiovou stanicí mohou vyslat pod dohledem oprávněného operátora pozdravnou zprávu protistanici rovněž zúčastněné na JOTA.

Spolupracující amatérskou rádiovou stanicí může být radioklub nebo jednotlivý držitel povolení. Tato stanice použije za svým volacím znakem označení ...J nebo ...JAMBOREE. Podmínkou tohoto povolení je, aby amatérské vysílací stanice, která má v úmyslu se zúčastnit JOTA ve spolupráci se skautskou jednotkou, oznámila svůj úmysl povolovacímu orgánu prostřednictvím radioklubu ústředí Českého Junáka. Tuto povinnost může splnit po vzájemné dohodě i skautská jednotka. Radioklub skautského ústředí (OK5SCT) předá seznam těchto stanic týden před JOTA povolovacímu orgánu.

Zúčastněné stanice navazují spojení na výzvu: "CQ JAMBOREE". Pro navázání spojení mohou být použity všechny povolené radioamatérské kmitočty. Předpokládá se, že operátor volá nebo vyhledává JOTA stanice na dohodnutých kmitočtech.

Dohodnuté kmitočty JOTA

(Agreed World Scout Frequencies):

pásmo	SSB	CW
80 m	3,740 MHz	3,590 MHz
40 m	7,090 MHz	7,030 MHz
20 m	14,290 MHz	14,070 MHz
17 m	18,140 MHz	18,080 MHz
15 m	21,360 MHz	21,140 MHz
12 m	24,960 MHz	24,910 MHz
10 m	28,990 MHz	28,190 MHz

JOTA není radioamatérský závod. Idea není v navázání co největšího počtu spojení během víkendu. Stanice se mohou zúčastnit po celou dobu nebo po libovolnou část trvání JOTA v rámci svého místního času. Vzhledem k rozdílu místního času na Zemi není toto období souhlasné pro všechny stanice. Pro určení nejvhodnější doby pro navázání spojení s určitou částí světa je nutno počítat s časovým rozdílem a s podmínkami pro šíření.

Během Jamboree mohou skauti pomoci vést záznamy o spojení, zaznamenávat polohu stanic do mapy světa, zaznamenávat zprávy o počasí, vyplňovat QSL listky za navázaná spojení. Pro mnoho skautů je ovšem obtížné, aby se aktivně zúčastnili provozu radiostanice v nejpříhodnější době pro navazování spojení. Současně s JOTA může být připraven program dalších činností.

V letošním roce poprvé chceme také ve spolupráci s dalšími skautskými radioamatéry uskutěčnit v rámci JOTA vnitrostátní setkání na VKV v pásmu 145 MHz. Doba provozu bude oznámena v informačním zpravodaji Junák hlásí a zpravodajskými prostředky radioamatérských organizací.

Zpráva o účasti na JOTA

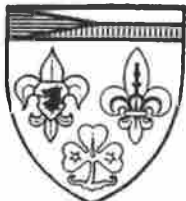
Všechny zúčastněné stanice jsou žádány, aby koncem října poslaly pověřenému národnímu organizátoru JOTA (radioklubu OK5SCT) zprávu o účasti. Tato zpráva by měla obsahovat jméno skautské jednotky, místo, počet zúčastněných členů skautské jednotky, volací značky operátorů, volací značky JOTA stanic, se kterými bylo navázáno spojení, zajímavé zprávy a poznatky z provedených spojení. Souhrnná zpráva bude zaslána národní organizací Světovému skautskému ústředí v Ženevě. Zprávy budou použity ke zpracování celosvětové zprávy vydávané světovým ústředím.

Miloš Náděje, OK1NV, 35. stíed. Praha
Další informace můžete obdržet na adrese:
Radioklub OK5SCT, pošt. schr. 828, 111 21
Praha 1 nebo přímo u autora článku.

Foto Karel Skála ml. - Sabu

Kousek exilové historie (2)

V létě 1975 se opět konaly tábory Severka a Zátoka. 25 našich skautů pod vedením dr. Jiřího Kolominského - br. Maugliho se zúčastnilo v rámci německého kontingentu světového Jamboree v Norsku, což byl obrovský mezinárodní úspěch.

Br. Velen navštívil Evropu a naši Severku. Sjelo se tam dvacet činovníků, kteří založili Evropský poradní kruh, potvrdili br. Velen coby starosta a složili do jeho rukou činovnícký slib. Od léta 1976 již většina oddílů pořádala vlastní tábor. Ve Švýcarsku začátkem sedmdesátých let vznikl I. odd. Baden, po něm II. odd. Curych

(Effretikon), III. odd. Bern a družina Mědvědů v St. Gallenu. V SRN vznikly 1974 odd. Německo-sever a odd. Německo-střed (Pfungstadt/Frankfurt od r. 77/78 s názvem odd. Velen-Fandlerlka), dále odd. Bratři Čapkové (Německo-jih) v Bavorsku, 1976 odd. Sv. Jiří z dětí sdružených kolem mnichovského Velehradu (české katolické misie). Oba bavorské oddíly vytvořily středisko Svojsk. Od r. 1981 se k nim v Mnichově připojil chlapecký oddíl Psohlavci, působící po cca dva roky, od r. 1984 máme v Norimberku odd. Seton (vznikl z části odd. br. Čapků). 1977 - 78 působil odd. Karlsruhe, vzhledem k malé členské základně však nevydržel. 1975 se ustanovila oblast Holandsko, která své členy pro činnost během roku rozdělila na tři malé oddíly - Sever, Střed a Jih. Formálně tehdy existovala i oblast Rakousko, která však po léta stěží prokazovala vůbec nějakou činnost na oddílové úrovni, protože byla 1982 dočasně zrušena.

Období stability

Vývoj v různých oblastech resp. každého oddílu probíhal osobitě, celkem se od konce 70. let dá hovořit o relativní stabilitě v naší skautské organizaci: První generace vedoucích byla většinou vystředěna druhou i třetí, tzn. že vedení přešlo do rukou mladších lidí z řad rodičů a potom i skautů odchovaných již v exilu. Oddíly měly relativně stálý počet členů, prodělávaly zákonitě cykly růstu, úpadku a opětného růstu, v létě pořádaly třítydenní tábory, putovní tábory pro starší, v zimě lyžařské tábory, během roku schůzky, výpravy nebo víkendy pod stany či v chatě. Činnost oddílů během roku jsme převážně financovali z přebytků z táborových poplatků, také nás podporovali rodiče a jiní krajané, občas se podařilo získat menší podporu i z fondů pro práci s mládeží v zemi působnosti. Postupně mohly oddíly nakoupit vlastní tábornickou výstroj, sportovní náčiní atd. Většina přešla na tradiční a osvědčené podsadové tábory, švýcarské oddíly si mimoto ušly několik typů. Naše německé a holandské oddíly o svatodušních svátcích jezdily na Intercampy - setkání skautů ze zemí NATO (tam naše přítomnost působila věru exoticky), či americké Eurocampy v Bavorsku. Švýcarské oddíly se zase zúčastňovaly akcí švýcarského svazu, např. národního Jamboree BULA 80. 1979 se odd. Bern zúčastnil Kristallu v Kanderstegu, jednoho z menších náhradních Jamboree za odpadlé světové v Íránu. 1983 bylo 15 našich skautek a skautů z Holandska, Německa a Švýcarska na světovém Jamboree v kanadském Calgary (opět v rámci německého kontingentu). Naše delegace se také několikrát zúčastnila sokolského sletu. Dočasně fungovala naše družina v Paříži, v Lucembursku se družina napojená na oblast Holandsko rozrostla na malý oddíl, postupem času na naše tábory jezdilo stále více dětí i ze Švédska. Ve Vídni se konečně vyvinul velký a hlavně činný oddíl při české škole, který má členy i z jiných částí Rakouska. O svatodušních svátcích 1983 jsme pořádali první setkání všech našich jednotek i osamělých hlídek, naše exilové Jamboree neboli EXILOREE. Toto se stalo tradičním podnikem, na který jsme se sjížděli každé dva roky. Od r. 1985 k tomu obk přibyl Roverský sraz.

2. února 1985 ve věku 78 let zemřel náš starosta br. Velen, který nás v posledních letech svého života pravidelně navštěvoval na táborech. V témže roce nás stihla další rána: úmrtí našeho evropského náčelníka br. Maugliho.

Jirka Schlaghamerský

Zdovisů

K časopisu Junák

V 5. čísle Skautingu přišel Miloš Zapletal o časopis Junák. Přišel, že jeho osud, resp. jeho vydávání je ohroženo z několika důvodů, o kterých se nebudu zmiňovat, protože je uváděl autor článku sám, a nemám důvodu o nich pochybovat. Jedním z těchto důvodů je i nezáměr, že i z řad našich, tj. junáků. Je sice pravda, že je dost drahý - za 7 Kčs. Souhlasím s Milošem Zapletem, že neseme vinu i my. Neposíláme zdaleka snímky ze života oddílů, nepíšeme zkušenosti z táborů, výprav, zajímavé příběhy atd.

Nechci polemizovat s Milošem Zapletem o tom, zda předválečný Junák byl lepší či horší než nynější, zda poválečný byl horší či lepší. Faktem zůstává, že je to náš skautský časopis a podle mého soudu je lepší než po roce 1945 a v letech 1968 - 69. Alespoň v poslední době se zlepšil a výroky některých vedoucích, že je škoda za něj takové peníze dávat, pronášené před dětmi svých oddílů, jsou velmi zarážející. Mohou mít svůj názor, mohou kritizovat, ale hlavně se přičiňovat sami, zvláště mají-li schopnosti úroveň Junáka zlepšit. Existuje jedno velmi výstižné české přísloví: "Věru špatný pták, který do vlastního hnízda."

Zdeněk Holešák - Messala

Podsady, nebo typy?

(K článku ve Skautingu č. 5, Odd. praxe:) Už před válkou jsem coby nováček získával tábornické dovednosti při stavbě klasických podsad z bidel a krajinek a až do r. 1951 zajištění krajinek bylo schůdné. Domnívám se však, že při nedostatku krajinek je možno použít i jiné materiály na podsady. V našem oddíle jsme v r. 1969 na podsady pro A-stany použili bidlovinu jen na nosné prvky a stěny podsad jsme potáhli jutovinou, která měla z vnější strany pevně přitavenou polyetylénovou fólii. Výška podsad byla asi 60 cm. Uvedenou jutou jsme koupili v podniku Juta Turnov, sami si ji nařezali na potřebné délky, olemovali páskou, a protože byla lehká, roli na jeden stan snadno uneslo i více. Cena byla výhodná. Použili jsme ji opakovaně i další rok (1970) a dala by se použít ještě několikrát, nebyť normalizace. Hnědá juta natolik prosvítala fólií, že ta už z několika kroků nebyla patrná. Hlavně nám však odpadly starosti se zajišťováním velkého množství krajinek.

Od té doby uplynulo dalších 24 let a vznikla celá řada nových materiálů, ze kterých se dá vybrat. Zručnost pak mohou táborníci získávat i na dalších táborových stavbách, jichž je potřeba vždy mnoho.

Vladimír Mrskoš - Methoděj

Opsaní

vlastních názvů

Psaní velkých písmen ve vlastních jménech a názvech má v češtině poměrně složitá pravidla. Na konkrétních příkladech názvů užívaných v naší organizaci ukáží jejich aplikaci se snahou pomoci pisatelům.

Název organizace se píše s velkým písmenem: Světová organizace skautského hnutí, Slovenský skauting. Náš název Český Junák je dvojslovný, prvním slovem začíná název (proto velké písmeno), druhé slovo je též názvem organizace, proto rovněž má písmeno velké. Mluvíme-li o příslušnících organizace, o junácích, píšeme písmeno malé, stejně jako v označeních skautky, vlčata, světlušky, roveři.

Složky a části organizace se píší s písmenem malým: ústřední rada, náčelnictvo chlapeckého kmene, dívčí kmen, okresní rada aj. Názvy okresních rad s udáním místa doporučuji psát (podle analogie s psaním dřívějších národních výborů) s písmenem velkým: Okresní rada Junáka ve Vyškově. U středisek píšeme s velkým písmenem jen jejich označení: středisko Platan. Oblasti budeme psát s velkým písmenem prvního slova, které oblast rozlišuje: Horácká oblast, Šumavská oblast (toto pořadí by mělo být závazné). Sousloví lesní škola v obecném užití píšeme s písmenem malým. V plném názvu určité školy budeme psát písmeno velké: Jesenícká lesní škola, Severočeská lesní škola.

S velkým písmenem píšeme názvy sněmů, pokud první slova vyplývá slovem: Pátý sněm Českého Junáka. Z názvů akcí upozorňuji na psaní: Svojsíkův závod - okresní kolo Svojsíkovy závodu, předsněmovní diskuse.

Rozdílné je psaní skautských vyznamenání. Řády píšeme s velkým písmenem u slova řád: Řád stříbrného vlka, Řád čestné lilie v trojlístku. Slovo vyznamenání píšeme v označení s písmenem malým, jeho název má písmeno velké: vyznamenání Skautská láska, vyznamenání Syrník. Stejně bychom měli psát i označení medailí. Psaní Jubilejní medaile je průhledné, název Medaile díky však píšeme s velkým písmenem u slova medaile, protože chápeme za vlastní název celek. Pravidla pravopisu udávají psaní slova medaile ve složených názvech s písmenem malým (podobně jako u vyznamenání). Uváděné příklady názvů nejsou však skadebné na slově medaile závislé jako náš název.

Zmíním se ještě o psaní zkratk. Užíváme zkratky vzniklé z prvních písmen náhodných slov. Píšeme je s velkým písmenou bez teček: ÚR (ústřední rada), SO (Svojsíkův oddíl), NChK (náčelnictvo chlapeckého kmene). V posledním případě píšeme velké ch jako ve vlastních jménech Chlum, Cheb aj. V textu nahrazujeme zkratky při čtení obvykle plnými slovy, jen někdy zkratky hláskujeme: ú - er, ó - er - je. Pamatujeme na to, že ten, kdo se ze zkratkou dosud nesetkal, jí nerozumí. Proto užívejme zkratk střídmě a omezme je jen na případy už zžitě a rozšířené.

Vyložil jsem psaní názvů podle dosavadních platných pravidel. Je pravděpodobné, že právě v této oblasti bude pravopis upraven. Pokud k tomu dojde, budu vás informovat. Přemysl Hauser

Děti děsem

Svaz pro tělesně postiženou mládež havlíčkovobrodského okresu chtěl o loňských prázdninách uspořádat pro své členy tábor. Bratr S. Pokorný, společně s dalšími oldskauty ze střediska Chotěboř-Doubravka, nabídl pomoc. K nim se připojily i některé oddíly skautů a skautek.

S takovou akcí nikdo z nás neměl zkušenost, proto z počátku byla velká obava, zda se akce podaří a nebudou-li všichni účastníci zklamáni. Po předběžné domluvě s panem Látkou, iniciátorem této akce, nás obavy zčásti opustily. Měli jsme za úkol postavit pravý skautský tábor poblíž našeho města, v prostoru bývalého Horního mlýna, rodiště Ignáta Herrmanna. Táboru vévodila indiánská týp, ale ráz tábora tvořily i stany s podsadou. V krásném údolí řeky Doubravky vypadal tábor téměř pohádkově. Zvláště, když řeka Doubravka svým tichým šuměním domalovávala romantický ráz tábořiště. Ale většinou nebyla slyšet. Veselý smích, zpěv, ale i praskání bičů, které předváděli skauti, šum řeky přehlušil. Naše předčasné obavy, jak se budou chovat zdravé děti k postiženým a naopak, byly zbytečné. Zábavné sobotní odpoledne jsme byli nuceni zahájit v jídelně pro přechodný déšť. Po zlepšení počasí vzplála vysoká hranice a následoval program scének a zpěvu, do kterého přispěly i děti na vozíčkách. Na skauty velmi zapůsobila sólová hra na foukací harmoniku postiženého Honzíka Látky. Vyvrcholením táborového ohně bylo kouzlení našeho Šamana a vyčarování tří skautských dortů, které upekly skautky. Program, který neměl konce, musel být ukončen, protože nás ještě čekala stezka odvahy. Byla připravena pro postižené děti, ale všichni skauti i skautky se velice rádi zúčastnili a nelitovali. Bílá paní, bezhlavý rytíř a vodník, který na nás koukal z bažiny rybníku Valcha, byli v černém lese přímo hrůzostrašní a vypadali tak věrohodně, že u malých vozíčkářů i slzička ukápla. Skauti jsou však odvážní, takže je kamarádsky uklidňovali a sledovali obdivně, jak děti na vozíčkách plní i značně obtížné úkoly, které si musely hledat pomocí světla a baterek. Cesta byla značně náročná, muselo se s vozíčky přejíždět po úzké cestě přes kořeny stromů. Po návratu se skautky rozloučily a odešly domů. Skauty však čekala další činnost. Měli za úkol dbát o bezpečnost tábora v noci. Ráno se i oni rozloučili, protože postižené děti měly připraven svůj program.

My, vedoucí, kteří jsme se této akce obávali, jsme byli překvapeni, s jakou samozřejmostí s postiženými dětmi jednaly děti zdravé, i když trochu počátečního ostychu také musely překonat. Ale to bylo pravděpodobně z přítomnosti rodičů dětí. V našem 8. oddíle chlapců máme mentálně postiženého hochu, ale všichni se k němu chovají jako k ostatním a berou se samozřejmostí jeho činnost v oddíle.

Prázdninová akce se všem velmi líbila a chtěli bychom o letošních prázdninách opět pomoci při podobném podniku.

Poděkování patří především chotěbořským oldskautům, bez nichž by se tento tábor stěží mohl uskutečnit. Celý víkend se starali o to, aby ani na chvíli nezůstala bříška dětí prázdná a všichni byli spokojeni.

V. Ziklová

skautský zpěvník

V 6. čísle Skautingu přinesl Skautský zpěvník americkou lidovou píseň Bury Me Not. Americké, kanadské či australské lidovky se svým kouzlem romantiky jsou jistě velice vhodné pro oddílové zpívání - ale jen pokud se zpívají v češtině, aby jim rozuměli a mohli je zpívat všichni.

Ke zmíněné písni existuje pěkný český text neznámého autora někdy z padesátých let, rozšířený mezi staršími trampy. Rád bych jej zde uvedl (v současné době jej můžete slyšet např. od kapely Paběrky).

Čikška

OH BURY ME NOT

(Ať nepohřbíváš)

AĚ NE-PO-HŘBÍ-VÁŠ MĚ TU V PU-STI-NÁCH HLAS TAK SMUTNĚ
ZNÍ, AŽ MI SRD-CE STÁH KAUBOJ MLA-DIČ-KÝ TA-DA SKO-NÁ
VÁ, V LŮŽ-KU SMR-TEL-NÝM KDYŽ SE SMRÁ-KÁ-VÁ,
Chorus
AĚ NE-PO-HŘBÍ-VÁŠ MĚ TU V PU-S-TI-NÁCH VI-TÍ KO-JO-
TŮ MĚ TU STRA-ŠÍ V SNÁCH. V HRO-BĚ U-ZOUČ-KÝM DLOU-HÝM SOT-VA
SÁH AĚ NE-PO-HŘBÍ-VÁŠ MĚ TU V PU-S-TI-NÁCH

1. Ať nepohřbíváš mě tu v pustinách
hlas tak smutně zní až mi srdce stáh
kauboj mladičky tady skonává
v lůžku smrtelným když se smrákává
2. Ať nepohřbíváš mě tu v pustinách
vytí kojetů mě tu straší v snách
v hrobě uzoučkým dlouhým sotva sáh
ať nepohřbíváš mě tu v pustinách
3. Ať nepohřbíváš hlas mu slabě zní
já však nemohu dbát prosby poslední
v hrobě uzoučkým dlouhým sotva sáh
já pohřbíval sám tady v pustinách
4. Já pohřbíval sám tady v pustinách
sovi houkání zní tu v nočních tmách
dávno vítr svál dávno liják splách
ten hrob samotný v stepních pustinách

Skauting - měsíčník pro skautskou výchovu. Vydává Český a Slovenský skauting v Junácké edici. Do tisku připravila Dagmar Hofmanová, pověřená vedením redakce. Grafická úprava Václav Ševčík.

Adresa redakce: Senovážné nám. 24, 110 00 PRAHA 1. Cena jednoho výtisku 6 Kčs. Předplatné na rok 60 Kčs, na půl roku 30 Kčs. Tiskne Perfekt, Praha.

Redakcí nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie nevracím. Uzávěrka tohoto čísla byla 20. 4. 1992.

Ilustrace Pierra Jouberta otisknuty s laskavým svolením pana Klause Hinkela, Deutscher Spurbuchverlag Bau-nach

